

HerVerbinden op verschillende niveaus:

Bundelen en concentratie van kennis in slagvaardige lokale Teams

We zien dat al enkele jaren vele pogingen gedaan worden om binnen, of aanvullend op het bestaande systeem, met oplossingen te komen om 'vecht'scheidingsproblematiek te beperken, in preventieve of herstel vormen. De één meer gericht op herstel van wat beschadigd is geraakt of dreigt te raken, de ander meer gericht op ondersteuning van het scheidingsproces in het algemeen, zowel voor de ouders als de kinderen. Daarbij lijken toch nóg wat meer zelfstandig werkende eilandjes door het land heen te zijn ontstaan. Een heel gepuzzel. Zo ook Jeugdzorg/Jeugdbescherming, die na de transitie per 1-1-2015 op diverse locaties in het land ook verschillende namen kreeg.

Meer duidelijkheid en toegankelijkheid gewenst

Het was en is er helaas voor de scheidende mens niet duidelijker op geworden. Voor de beroepsmatig betrokkenen ook niet. Velen blijven zoekende, vooral naar een werkende professionele(re) aanpak van het -door meer aandacht- steeds zichtbaarder wordende en daarmee groeiende probleem van hoog conflict / 'vecht'scheidingen en de grote negatieve impact die deze vaak lang slepende situaties op vele kinderen en ouders/families heeft. Niet voor niets steeds vaker een vorm van emotionele kindermishandeling genoemd. Die mishandeling komt in diverse vormen.

De menselijke maat wordt in huidige procedures, beschikkingen en 'herstel' pogingen helaas nog wel eens uit het oog verloren of lijkt volledig afwezig, zoals ik helaas ook veelvuldig in mijn dagelijkse adviespraktijk rond vechtscheidingen en bijbehorende OTS procedures en 'herstel'aanpak tegenkom. Hoge muren van privacy worden regelmatig opgetrokken, zelfs daar waar betrokken familieleden en mensen uit betrokken familie/sociale netwerken welwillend zijn om bij te dragen aan een redelijke en voor beide partijen acceptabele oplossing, met name voor de kinderen.

Onbegrijpelijke beschikkingen, handelingsverlegenheid en gelegenheid geven (tot zelfs meewerken) aan actieve oudervervreemding.

Voorbeeld uit de (actuele) praktijk: een jongetje van inmiddels 10jr en een gezaghebbende moeder (woont op 400m afstand van waar haar zoontje in dezelfde wijk bij zijn vader woont) die slechts 1,5 uur per 14 dagen krijgen, om een band met elkaar op te bouwen (...!), door ruim een uur spelletjes met zijn moeder te spelen in een ruimte bij jeugdbescherming. Gewoon een (mid)dag bij zijn moeder thuis kunnen zijn en samen met haar te eten wordt deze jongen en zijn moeder al vier jaar onthouden en gewoon niet georganiseerd. Ook wordt dit jongetje vanaf zijn 6e zijn oma en opa -hele normale mensen- onthouden. Ook al geeft het jochie aan dit te willen, vragen oma en opa aan de vader en de gezinsvoogden om hun kleinkind weer eens keer te mogen ontmoeten, het wordt niet voor hen en het kleinkind georganiseerd. De vader weigert dit, al vier jaar. Welk beeld krijgt dit jongetje van zijn moeder? Jeugdbescherming vindt dit oké, grijpt niet in, stelt ook dat vader toestemming moet geven om met opa en oma te

praten over deze gang van zaken. OTS na OTS verlenging. Hoe kunnen rechters dit beschikken, ondersteunen en toelaten? Een schrijnend voorbeeld van een slepend actueel familiedrama en grote onwetendheid en handelingsverlegenheid. Zo zijn er helaas vele voorbeelden.

Goed om ook daar middels deze op vechtscheidingen gerichte divorce challenge meer aandacht aan te schenken; om deze vormen van emotionele kindermishandeling de komende jaren stevig terug te dringen. De 'ruimte' ervoor zo veel mogelijk weg te nemen, de focus te verleggen en oplossingen te bedenken die recht doen aan de normale manier waarop mensen leven en hun kinderen met hen opgroeien. In al hun diversiteit.

Als organisatie aansluiten bij de familie, ouders en kinderen, niet andersom

Laten we hier de menselijke maat niet bij uit het oog verliezen en als overheid en organisaties zoveel mogelijk proberen aan te sluiten bij het normale menselijke leven, in plaats van dat ouders én kinderen zich in een kunstmatige setting en bochten moeten wringen om zich aan de organisatie of instellingsregels aan te passen. Naar de mensen toe, de menselijke maat, zou de norm moeten zijn.

Er lijkt nogal eens meer vanuit angst in plaats vanuit liefde, empathie en compassie gewerkt te worden.

Het is menselijk om in de eigen comfort zone te willen blijven, weerstand te bieden, vooral als er geen motivatie is of wordt gezien om (in eigen omgeving) dingen te veranderen. Oude zwakke bomen moeten soms om, om plaats te maken voor gezonde nieuwe aanplant. Sta beroepsmatig open voor nieuwe kennis, inzichten en ervaringen, probeer ze uit, wees flexibel en blijf niet vasthouden aan wat eerder bekend was en goed leek. Kleine veranderingen kunnen al een groot verschil maken.

De 'vecht'scheiding komt in vele vormen, met een rode draad..

Een onvermogen om de scheiding als partners en alle veranderingen die dit met zich meebrengt, toch in redelijkheid en vanuit het blijvend ouderschap zonder grote spanningen rond de kinderen met elkaar te regelen. Het komt in deze categorie veel voor dat één ouder gebruik maakt van alle hem/haar ter beschikking staande 'instrumenten': vermogens-/rechts-/fin-positie en/of macht over de kinderen, weigering/frustratie mediation mb.t. ouderschapsplan en afwikkeling scheiding, grove beschuldigingen en (valse) aangiftes, langdurige en herhaalde juridische procedures, gebruik makend van trage en vaak handelingsverlegen werkwijze van instellingen, (niet op verbetering van zichzelf maar) vooral op het kind gerichte therapieën, traineren start van hersteltrajecten, voeren van lastercampagne, etc. De andere ouder staat hier vaak uitermate machteloos; in een reactieve (verdedigende) stand. De spanningen die dit oplevert heeft een grote impact op het dagelijks leven en levensgeluk van de kinderen, ouder en familie.

WAAR ALS OUDER / FAMILIELID BIJ SCHEIDINGSPROBLEMEN NAARTOE?

Het is nog veel te vaak zo dat ouders voor of tijdens een scheiding niet direct weten waar ze terecht kunnen, anders dan bij een advocaat en rechtbank.

Ook overheden (gemeente/politie) weten vaak niet anders dan om ouders bij scheidingsproblemen naar de rechtbank door te sturen. Een kleine groeiende groep krijgt het advies om eerst samen naar een mediator te gaan. Dat werkt voor een klein deel van ouders, degenen die dat beiden willen en financieel kunnen dragen.

In het overgrote deel van de gevallen blijft het advies (ook uit eigen sociale omgeving): Zoek een 'goede' advocaat en laat de rechter oordelen. In feite wordt men het gevecht ingestuurd.. Met het volste vertrouwen dat het dan via de rechtbank tot een eerlijke, rechtvaardige en voor beide duurzame oplossing komt.

Helaas zie ik in mijn en de algemene praktijk de spanningen daardoor in de meeste gevallen slechts enorm toenemen en de schade gaandeweg groter worden. Ook voor de betrokken kinderen. Vooral voor de kinderen die na de scheiding van hun ouders de elders wonende (welwillende) ouder/familie nauwelijks of niet meer kunnen meemaken, er sociaal van geïsoleerd worden en langzaam wederzijds vervreemden en onthecht raken van één van hun ouders, waar eerst een goed band mee bestond.

Ongewenste onthechting tussen kind en ouder kan voor beiden zeer traumatisch zijn en een grote impact hebben op het (latere) leven.

Voorstel t.b.v. DIVORCE CHALLENGE 2016 in kader van hoog conflict 'vecht'scheidingen:

Opzetten van gemeentelijke/regionale: *Scheiding Informatie en HerstelTeam(s)*

DOELEN

- **BUNDELING EN CONCENTRATIE VAN KENNIS EN KUNDE** – Direct en slagvaardig (met elkaar op één locatie) samenwerkende **Specialisten Teams**
- Een lokaal, duidelijk **laagdrempelig gratis aanspreekpunt** met informatie, handhavings- en herstel- functie.
- Voorkomen/minimaliseren van (langdurige) juridische procedures rond scheidingen.
- Dichter bij de mens: Onder professionele begeleiding in en met eigen kring, familie en netwerk(en), zo kort mogelijke termijnen samen naar oplossingen voor de conflicten rond de kinderen zoeken, een plan maken en dit gezamenlijk uitvoeren.

Met doorverwijzingen naar advocaat/rechtbank worden ouders 'het gevecht op tegenspraak' ingestuurd, terwijl rond hoog-conflict scheidingen juist **snelle assessment, diagnose én interventies** nodig zijn om de situatie te de-escaleren en te normaliseren.

Een (permanent) Scheiding Informatie en Herstel Team bestaat naast ondersteunende functies uit een voorgesteld **kernteam van specialisten**:

- HerstelTeam Coördinator / mediator (enige aanspreekpunt ouder(s)/netwerk)
- Familiemediator/coach
- Kindbehartiger, Gezinscoach, Kinder 'Buddy' (Villa Pinedo)
- Eigen-Kracht/Eigen-Plan/Familienetwerkberaad coördinator/manager
- Psychiater
- Orthopedagoog / (bijzonder curator)
- (kinder)Arts
- Familierechtadvocaat
- Officier v Justitie
- Politiefunctionaris

Deze personen zijn allen, naast eigen vakmatige competentie, inhoudelijk goed getraind en zeer ervaren (gespecialiseerd) op het gebied van hoog conflict scheidingen, kenmerken van kindermishandeling (fysiek/emotioneel), hechting, ontwikkelingsbedreigingen, oudervreemding/verstoting, attachment based parental alienation, pathogenic parenting, herstelprocessen, veiligheid)

Taakstelling Scheiding Informatie en Herstel Teams:

- Gemeentelijke/regionale **REGIE-functie** m.b.t. (vecht)scheidingszaken en inzet en aansturen van eventueel benodigde extern in te huren partijen.
- **Eerste aanspreekpunt gemeente** bij scheiding voor ouders. Ouders/verzorgers kunnen hier terecht voor informatie over aanpak en bij zorgen over scheiding. Scheidings-educatie/coaching, Eigen-Kracht/Eigen-Plan, familie-netwerkberaad en bemiddeling (organisatie en beschikbare ruimtes).
- Meldpunt voor signalering verstoorde zorg/verblijf-(contact en omgang) regelingen.
- Voorkomen dat ouders (en hun netwerk) in een vechtstand blijven staan of komen.
- Uitvoeren van een snelle **Professionele Assessment & Diagnose** rond een aangemelde (meldcode/ouder /derde) zorgelijke situatie.
- Uitvoering **preventieve psychodiagnostiek** (beide ouders/verzorgers) - Ter identificatie van eventuele kind-ontwikkeling of kindveiligheid bedreigende pathologie bij ouders/verzorgers.
- Uitvoeren of doen uitvoeren van eventueel nodig geachte (acute) interventies na diagnose.
- (Laten) verzorgen van psycho-educatie/coaching van ouders en kinderen.
- Organisatie en realisatie van herstel van vastgestelde zorg/verblijf-(contact en omgang) regeling. Hiertoe beschikkend over benodigde (van rechtswege verkregen) volmachten en bevoegdheden om te handhaven.
- Is onafhankelijk adviseur richting rechtbank (gevraagd of ongevraagd bij vastgestelde onveiligheid voor kind en/of ouder, bij hardnekkig gebrek aan medewerking van een ouder)

Office Team: algemene operationele ondersteuning: Agenda, Resource planning, Audio/Visuele opnamen en registratie/vastleggen gesprekken, Contracten, Inhuren en coördineren geselecteerde (locale) specialisten/organisaties ter ondersteuning werkzaamheden SI-HerstelTeam,

Financiering:

Opzetten Pilot projecten: financiering door de overheid.

Gemeenten financieren de **Scheiding Informatie en Herstel Teams** per gemeente en/of gezamenlijke regio.

POLITIEK - JURIDISCH

Preventieve maatregelen in het kader van hoog-conflict ('vecht') scheidingen:

MAATSCHAPPELIJKE EDUCATIE

Vanuit overheid: Starten van Landelijke Campagne

STOP 'Volwassen' PESTEN rond scheiding en kinderen

- Pesten bij kinderen (op school en thuis) pakken we landelijk aan.
- Pesten rond scheiding door volwassenen en met de uitgebreidere mogelijkheden en middelen die hen ter beschikking staan, dient eveneens aangepakt te worden, vooral als er kinderen door dit gedrag beschadigd worden.

Column 30okt2016 - [Pesten op 'volwassen' niveau beschadigt kinder\(hersen\)en](#)

Opleiding en Training beroepsgroepen

Educatie op het gebied van (h)erkennen van (ouder/kind)signalen van fysieke en vooral emotionele kindermishandeling rond vechtscheidingen en parental alienation (oudervreemding/actief sociaal isoleren kind(eren) van ouder/familie en andersom), ontwikkeling van kinderen, hechtingstheorie, psychopathologie, toepassing meldcode kindermishandeling, herstel mogelijkheden.

- Leerkrachten / Mentoren / School-MW / etc.
- Huisartsen
- Politie
- Sociale Wijkteams
- Jeugdbeschermers/gedragsdeskundigen
- Rechsters
- Mediators
- Advocaten
- Psychiaters/Psychologen/Therapeuten
- [...]

Per beroepsgroep opnemen in opleidingscurriculum en in de kwaliteits-, registratie- en/of certificatie- eisen.

Trainingen worden, naast gespecialiseerde trainers, ter verdieping mede gegeven door hiervoor extra getrainde ervaringsdeskundigen (ouders/grootouders en ook kinderen – zoals jongeren via Villa Pinedo).

VOORSTEL BENODIGDE AANPASSING WETGEVING

- Wettelijk vastleggen dat: Ouders, vòòrdat ze bij de rechtbank ontvankelijk worden verklaard voor een procedure rond een zorg/verblijfsregeling bij scheiding, eerst bij het gemeentelijke/regionale **Scheiding Informatie en Herstel Team** zijn geweest en daar het **informatie/educatie/hersteltraject** hebben doorlopen (incl. assessment en diagnose situatie + advies aan rechtbank).
- Dat dit team over het verloop van het traject advies mag uitbrengen aan de rechtbank (zowel civiel als strafrechtelijk). Dat dit gevraagd en in geval van onveiligheid voor kinderen of ouder of derden ongevraagd kan plaatsvinden.
- Wettelijk mogelijk maken dat een onafhankelijke assessment op mogelijke pathologie bij ouders/verzorgers bij hoog-conflict-scheidingen (waar kinderen bij betrokken zijn) uitgevoerd mag worden.
- Dit preventief psychiatrisch onderzoek een vast onderdeel te laten zijn als voorwaarde voor een eventuele gang naar de rechtbank. Dit om te bepalen of psychiatrische problematiek mede ten grondslag ligt aan een geconstateerde vechtscheidingsituatie (zoals actieve vormen van parental alienation van de kinderen) en daarvoor wellicht een andere interventie en/of passend advies aan de rechtbank nodig is.
- Het ouderlijk gezag voorwaardelijk kunnen maken (bijv. voor periodes van 6 mnd / 1 jaar) bij niet voldoen aan afspraken rond omgang zorg/verblijfsregeling van de kinderen na de scheiding.
- Bij aanhoudend en hardnekkig niet meewerken aan zorg/verblijfs-regeling (ook niet tijdens jaar voorwaardelijkheid ouderlijk gezag): voorlopige ontneming van het ouderlijk gezag en een paradoxale toewijzing van de verblijfplaats van de minderjarige kinderen aan de andere ouder, die het de kinderen gunt (faciliteert en organiseert) om een normaal regelmatig contact met en verblijf bij de andere ouder te hebben. Er zal dan vanuit het (SIHT) Team getracht worden, met een korte periode van intensieve training/coaching van de eerder niet meewerkende ouder, alsnog een in eerste instantie minimale contact/verblijfsregeling voor de kinderen te organiseren met deze ouder, zodat de kinderen niet van deze ouder vervreemden. Zolang de ouder laat zien voldoende van de training/coaching opgestoken te hebben en aantoonbaar op een normale manier met de kinderen en de andere ouder/familie sociaal netwerk omgaat, zal de regeling na verloop van tijd worden genormaliseerd.
- Strafbaar stellen van gedrag van een ouder/verzorger (of behandelaar) dat duidt op ziekmakend ouderschap (pathogenic parenting), zoals actieve vorm van oudervreemding/ouderverstoting; parental alienation (net als in Brazilië en Mexico). In Nederland mogelijk als specifieke uitbreiding op Strafrecht art.300.
- De strafbaarstelling moet gezien worden als belangrijk maatschappelijk signaal dat de overheid óók emotionele kindermishandeling serieus neemt (en niet accepteert dat kinderen actief sociaal worden geïsoleerd van een andere beschikbare en welwillende ouder en familie waar de kinderen ook een band mee hadden vòòr de scheiding van de ouders als partners). Ook politie kan dan in voorkomende situaties direct contact opnemen met het gemeentelijk/regionale SIHT team.

- Landelijke invoering van gespecialiseerde (extra getrainde) onafhankelijke (regie)rechters speciaal voor 'vecht'scheidingszaken. Deze rechter behandelt zoveel mogelijk de voorkomende zaken van één 'gescheiden gezin' en wordt geadviseerd door het bij de situatie betrokken **Scheiding Informatie en Herstel Team**.
- Het civiele (familie)recht transparanter maken: rechtszaken toegankelijk maken voor vertrouwenspersonen ouders, familieleden en journalisten. Dit zonder vereiste van toestemming door beide ouders.
- Dit helpt ook zaken meer buiten de rechtszaal te houden, minder procedures te voeren en eerder tot onderlinge overeenstemming te komen.

CONCLUSIE

Hopende dat deze Divorce Challenge 2016, met alle voorstellen en de schat aan losgekomen informatie en suggesties van vele betrokken partijen, tot vergrote gerichte inspanningen en structurele maatschappelijke veranderingen en maatregelen zal leiden, waarmee *het fenomeen en meerkoppig monster 'vecht'scheiding* snel zoveel mogelijk de adem, voedingsbodem en ruimte voor ontstaan en voortbestaan ontnomen zal worden.

Dit zijn we maatschappelijk aan de kinderen en welwillende ouders en hun families in dergelijke situaties verplicht.

Het zal opvallen dat in dit voorstel onderzoek naar mogelijke pathologie en/of pathogenic parenting bij ouders/verzorgers naar voren wordt geschoven. Dat is niet voor niets. De praktijk geeft al vele jaren aan dat hier *in de categorie vechtscheidingen* terdege rekening mee moet worden gehouden. Inmiddels is dit uitgebreid beschreven (zoals recent in 'Foundations' van klinisch psycholoog Dr. C.Childress Psy.D. 2015). Het wordt tijd dat hier dan ook op professionele wijze naar gekeken wordt. **Niet wegkijken** betekent ook hier dat we onze ogen goed open moeten

houden. Een bekende wijsheid zegt:

*Door op een andere manier naar een situatie te kijken,
verandert de situatie waarnaar je kijkt.*

Ik hoop met de hier beschreven voorstellen mijnerzijds (die uiteraard niet uitputtend zijn en verdere uitwerking behoeven) ook via deze Divorce Challenge gehoor te vinden en extra impulsen te hebben gegeven aan de landelijke discussie en zo bij te dragen aan oplossingsrichtingen, die wellicht in **op te starten regionale- en gemeentelijke pilot-projecten** ingevoerd en toegepast kunnen gaan worden. Dit met als doel om een flinke vermindering van emotioneel geweld en misbruik van kinderen rond scheidingen te realiseren.

De secundaire opbrengst kan een grote besparing op: gerechtelijke/juridische capaciteit en kosten zijn, samen met een flinke vermindering van uitval door ziekte (ouders verwickeld in een heftige en langdurige juridische strijd kunnen zwaar in de problemen komen), besparing op zorg- en ziektekosten door op termijn meer gezondere kinderen en ouders na scheiding.

Scheiden als partners kán ook in redelijkheid en zonder (emotioneel) misbruik van kinderen. Gelukkig is de meerderheid van de ouders hiertoe in staat. Goed voorbeeld doet volgen. De kinderen zouden niet meer draagkracht moeten hoeven ontwikkelen om met deze situaties om te kúnnen gaan, maar hun draaglast moet juist verminderd worden. **Leg de problemen niet op hun schouders. Kinderen hebben wel wat anders te doen: kind zijn.** Hun energie besteden aan eigen groei en ontwikkeling en de normale dagelijkse dingen die bij hun leeftijd passen. Met hun stem en wensen dient zeker ook rekening te worden gehouden. Ze hebben hun leven lang dezelfde moeder en vader, daar moeten ze (we) het mee doen. Bij een problematische scheiding kunnen ze wellicht gecoacht worden, bijvoorbeeld door een familielid of kindbehartiger, kindercoach of Buddy (Villa Pinedo). Het zijn niet de kinderen die voor de oplossing moeten zorgen, dat zijn de ouders/verzorgers en andere (beroepsmatig betrokken) volwassenen om hen heen. Van hén mag verwacht worden te weten wat goed is voor de kinderen, de dagelijkse structuur voor hun leven te bepalen en dit voor de kinderen te organiseren.

Laat kinderen kinderen zijn

Voor vechten rond en (emotioneel) misbruik van kinderen mag nooit ruimte zijn, óók bij scheiden niet.

Bundeling en concentratie van specialistische Kennis en kunde in laagdrempelige slagvaardige Teams, Gerichtte Educatie van beroepsgroepen, Betrekken van familie netwerken en ervaringsdeskundigen is nodig voor een betere aanpak m.b.t. preventie, vinden van oplossingen en herstel van geëscaleerde 'vecht'scheidingen situaties.

Uiteraard denk en werk ik hier vanuit HerVerbinden graag verder aan mee.

Erik van der Waal

[HerVerbinden](http://www.herverbinden.nl)

17 november 2016

